

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
DEPARTAMENT UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 661 17 38, fax +48 22 661 17 36
www.mpips.gov.pl

Warszawa, dn. 26 marca 2010 r.

DUS-0210-1-RW/10

Pan Marek Wędrychowski
Dyrektor Zarządzający
Pionem Prawno-Legislacyjnym
Urzędu Komisji
Nadzoru Finansowego
Pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

Szanowny Panie Dyrektorze,

Departament Ubezpieczeń Społecznych serdecznie dziękuje za wyrażone przez Pana Dyrektora w piśmie z dnia 22 stycznia br., znak: DPP/024/21/02/10/DN, uwagi Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego do projektu dokumentu pt. „Założenia do projektu ustawy zmieniającej ustawę o emeryturach kapitałowych oraz niektóre inne ustawy” oraz uprzejmie prosi o przyjęcie do wiadomości następujących wyjaśnień.

Istotą reformy emerytalnej było wprowadzenie indywidualnych kont (konta ubezpieczonego i rachunku członka OFE) i sposób wymierzania emerytury w zależności od zapisanych na nich kwot. Indywidualne konta działają w podobny sposób, różni je jedynie sposób finansowania. Z tego punktu widzenia rzeczą całkowicie drugorzędną jest podział składki pomiędzy I a II filar. Wielkość składki przekazywanej do OFE nie wynika z jakiejś znanej *a priori* reguły, a z szacowanej w połowie lat 90-tych wartości spółek Skarbu Państwa, które planowano sprywatyzować.

Już na wstępie prac nad reformą emerytalną wskazywano na konieczność wypełnienia zobowiązań systemu emerytalnego obowiązującego przed 1999 r. oraz uwzględnienia możliwości sfinansowania kosztów reformy. Nie wolno również zaniedbywać kosztów związanych z transferem składki do otwartych funduszy emerytalnych dla pokolenia pracujących. Rosnący poziom wydatków związany z finansowaniem reformy ubezpieczeń społecznych tworzy spiralę samonapędzającego się zadłużenia. Dlatego też działania redukujące to zjawisko służą sanacji finansów publicznych i redukcji ich strukturalnego deficytu.

Wobec dzisiejszej wiedzy, teza, że rynki finansowe nie są podatne na skutki starzenia się społeczeństw jest trudna do obrony. Przyszłe pokolenia będą obarczone kosztami związanymi

z wypłatą świadczeń emerytalnych obecnego pokolenia pracujących, niezależnie od rozwiązań funkcjonujących w zakresie systemu emerytalnego. To, że państwo nie wykupi wyemitowanych przez siebie obligacji jest tak samo prawdopodobne, że nie zagwarantuje terminowej realizacji zobowiązań emerytalnych.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie planuje zmiany zasad waloryzacji składek na koncie ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Mechanizm waloryzacji zapewnia zachowanie co najmniej realnej wartości zapisanych na tym koncie środków. W ocenie resortu jest to gwarancja, dająca ubezpieczonemu w systemie powszechnym minimum poczucia stabilności i bezpieczeństwa niezbędnego do akceptacji uczestnictwa w przymusowym systemie emerytalnym o zdefiniowanej składce. Zabezpieczenie stabilności poziomu świadczeń w odniesieniu do osób zbliżających się do wieku emerytalnego jest dużą wartością, a dziesięcioletni okres funkcjonowania obecnego systemu emerytalnego ujawnił wiele jego niedoskonałości oraz ryzyk, przed którymi system ten nie jest w stanie uchronić przyszłych emerytów. Przypomnę, że propozycje Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie tzw. funduszy emerytalnych typu „B” nie stwarzały ubezpieczonym takiej gwarancji. Dodatkowo oczekiwana wartość środków zgromadzonych na przyszłą emeryturę zmalałaby na skutek ich ewentualnego wdrożenia, co jest oczywiste w kategoriach probabilistycznych, ale nie jest to powszechnie rozumiane.

Zasady partycypacji podmiotów prywatnych w wykonywaniu zadań publicznych nie może być traktowana jako bezwzględny dogmat. Nie sposób sprywatyzować sądownictwa, prokuratury, policji czy armii. Ze względu na potencjalne koszty i poziom ryzyka nie ma praktycznej możliwości powierzenia wypłaty świadczeń prywatnym podmiotom, które w swej działalności oddzielałyby ryzyka inwestycyjne od ryzyk stricte ubezpieczeniowych.

Projekt „Założeń...” nie zawiera żadnych propozycji rozwiązań ograniczających prawo do rozporządzania środkami gromadzonymi w OFE. Jedynym skutkiem proponowanego obniżenia stopy procentowej składki przekazywanej do OFE będzie wolniejszy potencjalny przyrost kapitału na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym. Powszechny, obowiązkowy system emerytalny ma zabezpieczać ubezpieczonych przed ryzykiem utraty zdolności do zarobkowania na starość i nie służy, co do zasady, zabezpieczeniu bytu potencjalnych spadkobierców. Jednocześnie wyjątków wynikających z prawa do rozporządzania środkami gromadzonymi w OFE nie powinno się rozpatrywać rozszerzająco. Zgodnie z celem istnienia powszechnego, obowiązkowego systemu emerytalnego, jakim jest zabezpieczenie dla ubezpieczonego środków na okres po osiągnięciu wieku emerytalnego, rozwiązanie zawarte w projekcie służy przede wszystkim interesowi ubezpieczonego.

Składka na ubezpieczenie społeczne ma charakter obowiązkowy (przymusowy), celowy, odpłatny i bezzwrotny. Oznacza to, że należności z tytułu składek mogą być dochodzone w trybie właściwym do ściągania opłat publicznych i podatków, zaś fundusze pochodzące ze składek mogą być przeznaczane tylko na wypłatę świadczeń. Odpłatność zakłada związek pomiędzy obowiązkiem uiszczania składek a prawem do świadczeń, którego realizacja następuje w razie zajścia przewidzianych prawem zdarzeń. Jeśli jednak zdarzenie (ryzyko) nie zajdzie, składka na ogół nie podlega zwrotowi. Wynika więc z tego, że za wpłaconą składkę otrzyma się w razie zajścia tzw. ryzyka ubezpieczeniowego od instytucji, która tę składkę pobrała, należne świadczenie. Składka przekazywana do OFE jest też składką na ubezpieczenie emerytalne, a nie wkładem oszczędnościowym, co ma i ten skutek, że członek OFE nie może rozporządzać środkami na swoim rachunku. Składka emerytalna ma charakter daniny publicznej i charakteru takiego nie traci także po przekazaniu na rzecz OFE. Propozycja możliwości jednorazowej wypłaty po osiągnięciu wieku emerytalnego zabezpiecza więc ryzyko osiągnięcia wieku emerytalnego i nie można jej rozpatrywać w oderwaniu od całości propozycji zawartych w projekcie, w tym warunków nabycia prawa do jednorazowej wypłaty, które w pierwszym rzędzie zabezpieczają środki na wypłatę podstawowego świadczenia emerytalnego, a następnie, ewentualnie w zależności od woli ubezpieczonego, pozwalają na skorzystanie z wypłaty jednorazowej, jednakże promując formę wypłaty ratalnej za pośrednictwem IKE przez okres co najmniej 10 lat.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dostrzega potrzebę wprowadzenia regulacji, mającej na celu zniesienie limitów inwestycyjnych w poszczególne kategorie lokat krajowych, w zakresie środków pozostających w OFE, przy założeniu uzyskiwania możliwie wysokiej rentowności i jednoczesnym uwzględnieniu konieczności utrzymywania mechanizmów zapewniających należyłą stabilność łącznej wartości środków zgromadzonych przez ubezpieczonych na kontach w OFE i ZUS. W związku z tym rozważone zostanie zmodyfikowanie odpowiednich przepisów ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667, z późn. zm.), odnoszących się do limitów inwestycyjnych. Zwiększenie możliwości inwestowania aktywów z części składki przekazywanej do OFE w instrumenty inne niż dłużne papiery wartościowe pozwoli jednocześnie na utrzymanie roli OFE w procesie prywatyzacji poprzez zachowanie poziomu środków lokowanych przez nie na GPW.

z up.

Radca Ministra

R. Wójcik

Robert Wójcik